

Pálfi Márton

1873—1936.

Szemem előtt van s mindig is szemem előtt lesz a zömök, izmos kis ember, eleven, szürke szemével, széles homlokával, ideges mozdulataival. Isten nem közönséges testi és szellemi javakkal áldotta meg. S ő egész életében házárdírozott, packázott mind testi, mind szellemi javaival.

Diákkorában nemcsak első tanulója, hanem első tornásza is volt az iskolának. Hajmeresztő mutatványaival sokszor megborzongatta néző közönsége idegeit s még hajlott korában is kész volt egy szóra bukfencet vetni, tótágast állani vagy birokra kelni nála két fővel magasabb kollégáival. Mint a bécsi „deutschmeisterek“ önkéntese, az előírt poggyászon kívül téglát rakott a bornyujába s fogadásból végigcipelte az egész hadgyakorlat alatt. Ugyancsak fogadásból kihajtotta kerékpárját Feleac-tetejére. Mert nála a földi porhüvely nem arravaló volt, hogy azt bubusgassa, féltse, kimélje minden szélfuvástól. Tűz próbálja meg az aranyat, fáradságos próbák a testet, szokta mondogatni. Ha a doktora ágybanmaradást rendelt neki, másnap egész bizonyosan megjelent az iskolában „csak azért is.“

Szelleme is, mint a pillangó, nyugtalanul csapongott szüntelen ide-oda, hogy a tudás különféle virágainak szivja édes mézét. Nem azért, hogy a gyűjtött édes anyagot elraktározza, vagy ország-világ elé tálalja, hanem hogy csupán maga élvezze. Még legkedvesebb studiumába, a magyar nyelvészetbe sem tudott teljesen elmerülni. Pedig ezt a tudományt nála szinte szokatlan alaposággal tanulmányozta. A rokon finn nyelvet fönn éjszakon atyáinkfiai szájáról tanulta meg. A vogult meg itthon könyvekből sajátította el, éspedig olyan tökéletesen, hogy ebben a hivatásos finn-ugor nyelvészek közt is ritkította párját. Mikor aztán kiadott egy pár dolgozatot s

Énekvezér-tantiókról még kevesebbet tudunk. 1789-ben Benke Ferenc volt a rektor. Róla ez a feljegyzett panasz van az ecclesiának, hogy 1-ször: szerfelett morosus ember, sőt 2-szor indulatjában magát compassalni nem tudja, melyből bátorkodott mondani, mit gondol mesteri hivatalával, 3-szor akármelyik hallgatójával piszkolódni kész, 4-szer fejszével agyon akarta vágni a maga lelkipásztor társát s ottan-ottan prostitutióval illeti. Ugy írják, hogy Jókainé Laborfalvi Benke Rózának ez volt az édes apja. Innen csakugyan, nem tudni hová, elment. 1813-ban Farkas Mózes volt mester.

Ujabb időben Kovács Mózes volt énekvezér, a ki Sâncraiu ment s ott is halt el. Utánna Ütő Gábor, ki jelenleg nyugalomban él. Jelenleg Hosszu Ferenc az énekvezér.

Gondnokok.

A gondnokok sorából kiemelendő Bedő Ádám, ki 1761—1795., tehát 34 évig volt gondnok. Alatta rendeztetett a kepefizetés, még pedig a general commando Regiment parancsolata szerint, 1793. szept. 13-ik napjától a pap és mesternek járandó gabona- és fakepe a következő módon van szabályozva: akinek 12 kalangya ősz- és 12 kal. tavasz-gabonája terem, a papnak 12 kal. ősz- és 12 kal. tavasz-gabonát, az énekvezérnek ennek felét köteles fizetni. Ezt tartozik fizetni az oly ember is, aki megházasodott és az apja házánál lakozik, de a saját földjén a 12 kal. megterem.

Fából minden igával bíró ember 1 szekér fát köteles fizetni, amelynek $\frac{2}{3}$ -a a papé, $\frac{1}{3}$ -a a mesteré. Ezután következnek: Ütő István, Ütő Gábor, Ütő István, Ütő Bálint, id. Bedő Lajos, Szabó Zsigmond, id. Mihály András, Bedő Lajos, Mihály András és Ütő István.

Ujabban tett kegyes adományok.

Özv. Bartók Józsefné Bedő Terézia, aki gyermektelenül halt el, 2 darab 3—3 vékás szántóföldet azzal a kikötéssel hagyományozott az egyházközségnek, hogy az egyik a lelkésznek, a másik az énekvezérnek halála után is fizesse az ő kepejét. Követésre méltó példa.

Néhai Dr. Bedő Albert volt országos főerdőmester, m. kir.

földmivelésügyi miniszteri államtitkár, Magyar Tud. Akadémia tagja, országgyűlési képviselő az édes atyjától kálnoki Bedő Lajos volt unitárius lelkésztől örökölt birtokát, egy puszta belsőséget s mintegy három hold földet az egyházközségnek hagyományozott. Saját kívánságára holttestét Calnic-ra szállították s édesanyja közelében alussza örök álmát.

Kovács Károly szintén két drb. földet azon föltétel mellett adományozott, hogy egyiknek terménye a lelkészi képét halála után is örökké fizesse, a másik pedig adassék haszonbérbe s a haszonbér tőkésittessék mindaddig, amig annak kamatja az egyházközség adóját fizetni tudja.

Vajha e lelkes adományozók példáján felbuzdulva, mind több és több követője lenne az áldozó erényeknek.

Kovács Imre,
nyug. calnic-i unitárius lelkész.

Csalódás.

Egy érzés indul a szivedben el
Valaki felé s élni, nőni vágy...
Szeretet csiráz abban nesztelen
S lényedre édes ünnepet lehel.

Epedve várod, félve remegőn:
Megtalálod szeme napsugarát?
Rokon a lélek, kihez igyekszel?
Virágba bontja zendülő csirád?

Fagyos szemsugár lövel hidegen
S mimóza virágként bezárul szived...
Dértütötte hull a szeretetsira:
Jaj! az a lélek szörnyü idegen.

Ürmösi Károlyné.